

Zo zag de toekomst er in 1931 uit volgens de Amerikaanse ontwerper Norman Bel Geddes: „Over tien jaar”, schreef hij destijds in het tijdschrift *Ladies' Home Journal*, „zullen treinen van aluminium gemaakt zijn, en niet meer van staal. Er zullen dubbeldekse straten zijn, verdeeld in banen voor langzaam en snel verkeer. Vliegtuigen kunnen verticaal opstijgen. Huizen, in alle klimaten, zullen platte daken hebben. Ieder dak zal een tuin zijn.”

Het is mooi om te zien hoeveel van Bel Geddes' futuristische ideeën waar zijn gebleken – al zat hij er ook weleens naast. Zijn ont-

werpen voor vliegtuigen bijvoorbeeld, mooi geïllustreerd in zijn toonaangevende boek *Horizons* (1932), waren hun tijd zo ver vooruit dat ze pas vijftig jaar later gerealiseerd konden worden. En zijn beroemde Aircraft Number Four, een aerodynamisch dubbeldeks vliegtuig dat oogt als een vliegend cruiseschip, is nog altijd een ontwerp van de toekomst.

De Turkse kunstenaar Emre Hüner (Istanbul, 1977) heeft zich voor zijn expositie *The New Horizon*, bij het Haagse kunstcentrum Stroom, laten inspireren door Bel Geddes' utopische visies. Bij de entree liggen, als waren het bijbels,

drie exemplaren van het boek *Horizons*. Op de vloer staat een schaalmodel van Aircraft Number Four, door Hüner uitgevoerd in glanzend donkerblauw, waardoor het ding veel wegheeft van een *prop* uit een sciencefictionfilm.

Zoals veel jonge kunstenaars tegenwoordig, roept ook Hüner met zijn werk een gevoel van verlangen op naar de tijd van het modernisme, toen er in de kunsten nog een gemeenschappelijke ideologie van vooruitgang werd uitgedragen. Dankzij nieuwe technieken en moderne industrieën zou de wereld er mooier en beter uit gaan zien, voor iedereen, zo dacht men toen nog.

Het centrale werk op Hüners tentoonstelling is zijn nieuwste film *Juggernaut* (2009), die in een soort ruimtecapsule vertoond wordt. De film bestaat voor het grootste deel uit *found footage* – ook al zo'n trend onder jonge kunstenaars – waaronder archiefbeelden van de NASA en propagandatekenfilms van Walt Disney uit de Tweede Wereldoorlog. Maar Hüner filmde ook eigen beelden, van mannen die in een vergaderzaal met modelvliegtuigjes en raketjes spelen. Ze hangen wat lamelijk rond, op een manier die doet denken aan het vroege werk van Aernout Mik. In welke tijd *Juggernaut* zich afspeelt, wordt nooit helemaal duidelijk, maar de dikke brillmonturen en de rokende pijpen wijzen op een beklemmend Koude Oorlog sfeertje. Je hebt het gevoel dat er ieder moment iemand op een rode knop kan drukken.

Op knappe wijze toont Hüner met zijn film vooral het falen aan van utopia. Die mooie moderne Amerikaanse steden, met alom groene parken en filevrije wegen, zijn nooit helemaal goed uit de verf gekomen. En die geweldige nieuwe technieken werden vooral ingezet voor moderne oorlogsvoering. Ook met Norman Bel Geddes liep het uiteindelijk niet goed af. Hij eindigde, hoe geniaal ook, compleet bankroet.

Still uit 'Juggernaut' (2009) van Emre Hüner, te zien bij Stroom in Den Haag

Terug naar de toekomst van 1932